

СИЛАБУС навчальної дисципліни «Місцеві фінанси»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код і найменування спеціальності	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Тип і назва освітньої програми	Фінанси, банківська справа та страхування
Курс, семестр	2 курс, 4 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (-и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Обліку та фінансів Фінанси, банківська справа та страхування
Контактні дані розробника (-ів)	Викладач: КРАСНІКОВА Оксана, кандидат економічних наук, доцент Контакти: ауд. 12 e-mail : oksana.krasnikova@pdau.edu.ua
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Фінанси, Бюджетна система
Компетентності	Загальні: ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. фахові: СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
Програмні результати навчання / Результати навчання	Програмні результати навчання: ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури. ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових та фондових ринків, банківської системи та страхування.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	

Опанування навчальної дисципліни сприяє формуванню навичок комунікації, здатності до абстрактного та логічного мислення, вміння управляти часом, відповідальності	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
вивчення засад організації місцевих фінансів, їх складу та основ управління виходячи із розмежування функцій і повноважень державних та місцевих органів влади	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів. Тема 2. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади Тема 3. Формування дохідної бази місцевих бюджетів Тема 4. Система видатків місцевих бюджетів Тема 5. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання Тема 6. Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу та комунального господарства Тема 7. Управління місцевими фінансами в Україні Тема 8. Світовий досвід організації місцевих фінансів	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
Методи навчання: словесні (лекції, бесіди, розповідь-пояснення), практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою), інтерактивні методи (дискусії, диспути, круглий стіл), методи усного контролю (бесіда, доповідь); методи письмового контролю (контрольна робота, самостійна робота, тестування); методи самоконтролю (визначення пріоритетних напрямів власного навчального процесу)	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом та відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproosvitniyprocesnasayt.pdf), Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproocinyuvannya2023.pdf). Терміни виконання письмових робіт визначаються тематичним планом (індивідуальним планом здобувача вищої освіти) відповідно до розкладу навчальних занять та є однаково прийнятними для всіх форм здобуття вищої освіти. Поточний контроль здійснюється провідним НПП під час навчальних занять, які закріплені за зазначеною навчальною дисципліною відповідно до тематичного плану. До семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни здобувач вищої освіти допускається у разі виконання всіх видів робіт, передбачених навчальним планом на семестр

	для цієї дисципліни.
- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Виконання вправ на практичних заняттях виконуються під час проведення практичних занять, завдання самостійної роботи виконується відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перескладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів. Списування під час контрольних робіт заборонені (у т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist.
- щодо відвідування занять	Відвідування всіх видів навчальних занять є обов'язковим (відповідно до п. 8.9.11 Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті: https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproocinyuvannya2023.pdf). Здобувачі вищої освіти, що навчаються в Полтавському державному аграрному університеті дотримуючись положень Статуту ПДАУ та норм Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини (лікарняний, вагітність і пологи тощо). Відмітка про відвідування занять здобувачами вищої освіти здійснюється в журналі

	обліку аудиторної навчальної роботи викладача.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	здійснюється згідно чинного законодавства, а саме Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu.pdf).
- щодо оскарження результатів оцінювання	Оскарження результатів оцінювання здійснюється згідно п. 5 Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannya2023.pdf).
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
Основні	
1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text. 2. Волкова В. В., Волкова Н. І. Місцеві фінанси : навч. посіб. Вінниця : Донецький нац. ун-т ім. Василя Стуса, 2022. 105 с. 3. Гаватюк Л.С., Корбутяк А.Г., Сокровольська Н.Я., Юрій Е.О. Фінанси територіальних громад : навч. посіб. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 378 с. 4. Європейська хартія місцевого самоврядування : Міжнародний документ Ради Європи від 15.10.1985 р.: ратифіковано законом України № 452/97-ВР від 15.07.97 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text 5. Кравченко В. І. Місцеві фінанси України : навч. посіб. Київ : Т-во «Знання», 2020. 225 с. 6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-УІ. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17. 7. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лютого 2015 р. № 157-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text. 8. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.97 р. № 280/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17. 9. Сидорович М. Муніципальні фінанси : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ : НаУКМА, 2021. 68 с. 10. Фінанси об'єднаних територіальних громад: навч. посіб. / [Ситник Н. С., Сташишин А. В., Західна О. Р. та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. 534 с.	
Допоміжні	
1. Гончар Г.П. Особливості формування доходів місцевих бюджетів. <i>Інфраструктура ринку. Серія «Гроші, фінанси і кредит»</i>. 2020. Вип. 45. С. 225–232. URL: http://dspace.wnu.edu.ua/handle/316497/39011 2. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні : наук. доп. / Шевченко О. В., Романова В. В., Жаліло Я. А. та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2020. 153 с. 3. Дяченко С.А. Аналіз розвитку інституту місцевих бюджетів в Україні : тенденції та прогнози. <i>Інвестиції: практика та досвід</i>. 2021. № 8. С. 63–69.	

4. Карлін М. І. Проблеми та перспективи фіскальної децентралізації в Україні в контексті світового досвіду. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2019. Вип. 3. С. 121–127. URL: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2019-03-121-127>.
5. Катан Л. І., Качула С.В., Демчук Н. І., Павлова Д. К. Формування місцевих бюджетів в умовах реформування суспільних фінансів України. *Агросвіт*, № 3, 2020. С. 3-12.
6. Качула С.В. Фактори модернізації державної фінансової політики у системі соціального розвитку суспільства. *Фінансовий простір*. 2019. № 1 (33). С. 41-54.
7. Клочан В.В., Мірошник В.О., Надточий К.П. Особливості об'єднання територіальних громад в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 1. С. 142-147.
8. Краснікова О. М. Місцеве господарство: проблеми та шляхи вирішення. *Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах* : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 15–16 квітня 2021 року). Полтава : ПУЕТ, 2021. С. 34-37.
9. Краснікова О. М. Територіальна громада як суб'єкт місцевого самоврядування в Україні. Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2020 році (м. Полтава, 14 травня 2021 року). Полтава : РВВ ПДАА, 2021. С. 88-89.
10. Краснікова О. М. Проблеми об'єднаних територіальних громад та напрямки їх вирішення. *Модернізація економіки: сучасні реалії, прогнозні сценарії та перспективи розвитку*: III Міжнародна науково-практична конференція, 28-29 квітня 2021 р., Херсон, 2021. С. 413-414.
11. Краснікова О. М. Зарубіжний досвід децентралізації розвитку місцевого самоврядування. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики*: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Полтава, 31 жовтня 2019 р.). Полтава, 2019. С.85-87.
12. Краснікова О., Шевченко В. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали IX Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції молодих вчених (м. Полтава, 10 листопада 2022 року). Полтава, 2022. С. 134-136.
13. Кужелев М.О. Місцеві фінанси : метод. рек. до вивч. дисц. / М.О. Кужелев, О.В. Неізвестна, В.С. Котковський, Л.Я. Шевченко, Ю.Л. Коч; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. фінансів, обліку та оподаткування. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2021. 45 с.
14. Лахижа М. Діденко О., Краснікова О., Слобожан О. Орел Ю. Проблеми стратегічного управління сталим розвитком територіальних громад в Україні в умовах децентралізації. *Challenges to Strategic Management of Sustainable Development in Territorial Communities in Ukraine Amid Decentralisation. Pakistan Journal of Life and Social Sciences*. 2024. Vol 22. № 2. С. 10366-10378. URL: https://pjlss.edu.pk/Archive/Volume_22_No_2_2024.htm#
15. Проць Н. В., Демчук Н.В. Актуальні проблеми формування місцевих бюджетів в умовах воєнного стану. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2022. Том. 4, № 32. С. 62-70.
16. Проць Н.В., Ткачук Н. В, Проць В.І. Місцеві фінанси : практикум для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, та страхування ОП Фінанси і кредит денної та заочної форм навчання. Луцьк : Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2023. 122 с.
17. Проць Н.В., Матвійчук Н.М. Особливості забезпечення фінансової спроможності територіальної громади (на прикладі Любешівської територіальної громади

Волинської області). *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2022. № 3 (36). С. 125-129. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/vipusk-36-2022>

18. Сокровольська Н. Я, Дембіцька А. В. Використання ефекту синергії в управлінні фінансово-економічним розвитком громади. *Вісник ХНУ*. 2019. № 5 (69). С. 589-592.

19. Ткачук Н.В. Фінансове забезпечення територіальних громад України в умовах воєнного стану. Трансформація економіки, фінансів і менеджменту в умовах світової глобалізації : колективна монографія. "Baltija Publishing" (м. Рига, Латвія), 2023. С. 199 – 220.

20. Фінансування місцевих інвестиційних проєктів : навч. посіб. / А. Є. Буряченко, В. І. Козак, Д. А. Леонов, С. О. Москвін та ін. К. : УІРФР, 2019. 500 с.

21. Юнацький М.О. Конспект лекцій з дисципліни «Місцеві фінанси» : ступінь бакалавр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. фінансів і банківської справи. Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2019. 134 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>

2. Офіційний веб-сайт Державної Казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Полтавської міської ради та виконавчого комітету м. Полтави : <https://www.rada-poltava.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Полтавської облдержадміністрації: <https://www.adm-pl.gov.ua/>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
протокол від 02 вересня 2024 р. № 1

Додаток до силабусу
Додаток А
Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	Опитування	Виконання вправ на практичних	Розв'язування тестів	Тези	Завдання самостійної роботи (практичні завдання)	Контрольна робота	
Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів	2		3	8	3	4	7
Тема 2. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади	2	4	3		3		11
Тема 3. Формування доходної бази місцевих бюджетів	2	4	3		3		11
Тема 4. Система видатків місцевих бюджетів	2	4	3		3		11
Тема 5. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання	2	4	3		3		11
Тема 6. Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного комплексу та комунального господарства	2	4	3		3		11
Тема 7. Управління місцевими фінансами в Україні	2	4	3		3		11
Тема 8. Світовий досвід організації місцевих фінансів	2	-	3		3		27
Разом	16	24	24	8	24	4	100

Додаток Б

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти 072 ФБССФРбд2024

Кількість балів	Критерії оцінювання результатів навчання опитування
0-2 бали	- 2 бали - здобувач вищої освіти надав відповідь, що свідчить про здатність визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; - 1 бал - здобувач вищої освіти надав часткову відповідь, що свідчить про здатність визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; - 0 балів – студент не надав відповіді на теоретичне питання, що свідчить про відсутність вмінь визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів.
Розв'язування тестів	
0-3 бали	- 3 бали (80-100%)- правильне виконання тестових завдань, що демонструє вміння визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; - 2 бали (50-79%)– в цілому правильне виконання тестових завдань, однак з незначними помилками, неточностями у розв'язанні що демонструє вміння визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; - 1 бал (30-49%) - виконання тестових завдань, з значними помилками, неточностями у розв'язанні що частково демонструє вміння визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; - 0 балів (менше 29%)- студент не виконав правильно завдання, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання
Виконання вправ на практичних заняттях	
0-4 бали	- 4 бали - правильне виконання, що демонструє вміння визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; - 3 бали – в цілому правильне виконання, однак з незначними помилками, неточностями у розв'язанні що демонструє вміння визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів;

	- 1-2 бали- розв'язання із значними помилками, що демонструє вміння визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; - 0 балів - студент не виконав правильно завдання, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання
	Виконання завдань самостійної роботи (практичні завдання)
0-3 бали	3 бали - правильне виконання, що демонструє вміння визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; 2 бали – в цілому правильне виконання, однак з незначними помилками, неточностями у розв'язанні що демонструє вміння визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; - 1 бал- розв'язання із значними помилками, що демонструє вміння визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; - 0 балів - студент не виконав правильно завдання, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання
	контрольна робота
0-4 балів	Теоретичне питання (від 0-2 балів) 2 бали - правильне виконання, що демонструє вміння визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; 1 бал- розв'язання із незначними помилками, що демонструє вміння визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; - 0 балів - студент не виконав правильно завдання, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання Практичне завдання (від 0 до 2 балів): 2 бали - правильне виконання, що демонструє вміння визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; 1 бал – в цілому правильне виконання, однак з незначними помилками, неточностями у розв'язанні що демонструє вміння визначати та розуміти засади організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; - 0 балів - студент не виконав правильно завдання, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання
	Виконання тез
0-8 балів	8 балів – підготовка тез, що демонструє вміння визначати та розуміти засади

	організації місцевих фінансів України, їх складу та основ управління, а також знати світовий досвід організації місцевих фінансів; знати основи механізму функціонування місцевих фінансів; - 0 балів – в разі відсутності тез, що не дає можливість оцінити наявність здобутих результатів навчання
--	---